

Střed 2/2020 - výzva autorům

Téma čísla: **Podoby technokracie ve střední Evropě, 1918–1989. Od politického a ekonomického myšlení k výkonu státní moci**

Redakční uzávěrka pro odevzdání studií:
30. 6. 2020

Kontakt:
stred@mua.cas.cz

Publikační jazyky:
čeština, angličtina, němčina

Webová stránka časopisu:
<https://www.mua.cas.cz/cs/stred-casopis-pro-mezioborova-studia-stredni-evropy-19-a-20-stoleti>

Plný obsah časopisu:
www.ceeol.com

Abstrakty:
<http://cejsh.icm.edu.pl>

Indexace:
ERIH+, SCOPUS, CEEEOL, CEJSH, EBSCO

Fenomén technokracie představuje jedno z ústředních témat zkoumání vztahu mezi mocí a věděním v moderních společnostech. Na technokracii lze nahlížet jednak jako na formu uspořádání mocenských vztahů, kdy se experti a vědci stávají vládnoucí společenskou vrstvou. Toto pojetí technokracie bylo vždy více ideálem než realitou. Ve středoevropském kontextu se tento model projevoval zejména po druhé světové válce jako snaha části expertních skupin o znovuoobnovení vlivu intelektuálních elit na politický vývoj, postupně opanovaný kariéerními straníky. Kořeny těchto procesů můžeme spatřovat již před první světovou válkou. Druhé a poněkud volnější pojetí technokracie zdůrazňuje rostoucí interakci mezi expertizou a státním intervencionismem v průběhu 20. století. Byli to politici, kteří chtěli prezentovat moderní politiku jako koncept veřejného zájmu formovaný pod vlivem a v kontaktu s odbornickými postupy a teoriemi. Výzkumy vycházející z této analytické perspektivy se zaměřují na provázanou roli politiků a expertů a expertních komunit (či expertních kultur) při utváření strategií vládnutí nebo přímo ve výkonu státní moci. Tyto přístupy ukazují vzrůstající politickou roli expertů a expertního vědění v éře charakterizované jako organizovaná či vrcholná modernita. Tedy období, jehož počátky datujeme do přelomu 19. a 20. století, a které vyvrcholilo ve třech desetiletích následujících po roce 1945.

Výzkum technokracie ve střední Evropě otevírá otázku kontinuit mezi jinak rozdílnými politickými

a ekonomickými řády – liberální demokracií, pravicovými autoritářskými režimy, nacismem a státním socialismem. Tato jinak rozdílná politická zřízení mobilizovala expertní vědění a vytvářela situace, kdy docházelo k často velmi rozporuplné interakci mezi expertními vrstvami a představiteli politické moci. Technokracie se tak stává tématem, na kterém lze ilustrovat delší vývojové trendy, které určovaly podobu moderního vládnutí.

Aktuální číslo časopisu Střed/Centre se proto bude věnovat studiu dějin technokracie a expertního vládnutí ve střední Evropě ve 20. století. Možná témata jednotlivých studií mohou zahrnovat např.:

- 1) Proměny konceptu expertního vládnutí ve střední Evropě.
- 2) Technokratické tendence v politickém a ekonomickém myšlení.
- 3) Technokracie v architektuře a územním plánování.
- 4) Technokratická biopolitika? Moderní stát a eugenika mezi liberální demokracií a státním socialismem.
- 5) Technokracie a technologie. Role technologické změny v moderním vládnutí.
- 6) Hospodářství jako prostor technokratického vládnutí – hospodářské plánování a podnikový management v kapitalismu, fašismu a jiných pravicově-autoritářských režimech i státním socialismu.
- 7) Kulturní a vědecký strukturalismus – prvky účelovosti a systémového vnímání v kultuře a humanitních vědách jako paralelní obraz uplatňování technologie a technokracie ve veřejném prostoru